

The background of the entire page is a reproduction of the Mona Lisa painting. The woman's face and upper body are the central focus, with her enigmatic smile and the hazy, mountainous landscape in the background. The text is overlaid on the left and bottom right portions of the image.

20
26

**VROUWEN
IN DE
GESCHIEDENIS
KALENDER**

INLEIDING

Vrouwen die de wereld vormden: een dagelijkse reis door de geschiedenis

Welkom bij de vierde editie van de scheurkalender *Vrouwen in de geschiedenis*. We zijn blij je opnieuw mee te nemen op een dagelijkse reis door de tijd, waarin we verhalen delen van vrouwen die onze wereld hebben beïnvloed. Elke werkdag en in het weekend belichten we een vrouw die een belangrijke rol heeft gespeeld op die datum. De verhalen van deze vrouwen – vol creativiteit, doorzettingsvermogen en moed – tonen aan dat vermelding van hun bijdragen essentieel is voor een volledig en eerlijk beeld van het verleden.

In een wereld waarin geschiedenisboeken vaak worden gedomineerd door mannen, biedt deze kalender een broodnodige balans. Vrouwen hebben door de eeuwen heen een vitale rol gespeeld in elk aspect van het menselijk leven – van wetenschap en politiek tot kunst en sociale hervormingen. Te vaak zijn de verhalen van vrouwen onderbelicht of onverteld gebleven en hun prestaties over het hoofd gezien of gemit-

maliseerd. Daar moet verandering in komen, want historische verhalen hebben macht; ze vormen onze perceptie van de wereld en van onszelf. Wanneer bepaalde verhalen niet verteld worden, missen we essentiële stukken van het verleden die ons helpen te begrijpen wie we zijn en waar we vandaan komen. Door dagelijks een vrouw te belichten, hopen we bij te dragen aan het herstellen van deze ongelijkheid. Iedere pagina van deze kalender is een eerbetoon aan een vrouw die, soms ondanks grote tegenwerkingen, een blijvende impact heeft gehad. Hun verhalen zijn krachtig, inspirerend en vaak hartverscheurend in hun volharding en moed.

Deze vierde editie van de kalender is speciaal. Het reflecteert niet alleen een voortzetting van ons doel om vrouwen in de geschiedenis te eren, maar het toont ook de groeiende interesse en waardering voor deze verhalen. Elke editie is zorgvuldig samengesteld, met nog meer diversiteit en representativiteit, waardoor een breed scala aan culturen, tijdperken en disciplines aan bod komt. Dit jaar zullen we opnieuw kennismaken met vrouwen uit alle hoeken van de wereld en uit verschillende tijdperken – van beroemde namen zoals Moeder Teresa, Coco Chanel en Annie M.G. Schmidt tot minder bekende maar even indrukwekkende figuren, zoals de ingenieur Gertrude Entwisle, de schilder Anna Boch en de politievrouw Dina Sanson. Elk van hen verdient een plaats in ons collectieve geheugen.

We hopen dat je geniet van deze reis door de tijd en dat de verhalen van deze opmerkelijke vrouwen je zullen inspireren en verrijken. Laat elke dag een eerbetoon zijn aan de vrouwen die onze wereld hebben gevormd en blijven vormen en laten we zo samen nieuwe geschiedenis schrijven: de geschiedenis van het jaar 2026!

Verantwoording

Ondanks de grote zorg en aandacht die besteed is aan de samenstelling van deze scheurkalender, is het mogelijk dat deze achterhaalde en/of onvolledige informatie bevat. Deze scheurkalender is al in mei 2025 voltooid en in augustus 2025 verschenen. Sinds die tijd kunnen nieuwe zaken aan het licht gekomen zijn of kunnen er vrouwen overleden zijn. De gepubliceerde informatie is afkomstig uit diverse bronnen en bij twijfel of onduidelijkheid hebben de samenstellers hun best gedaan de meest betrouwbare, vrijelijk verkrijgbare informatie te achterhalen. De informatie en de teksten zijn niet door de genoemde vrouwen of hun rechtverkrijgenden gecontroleerd. Er is voor gekozen naast vrouwenlevens ook themadagen en vrouwencollectieven op te nemen.

Aan de gegevens in deze scheurkalender kunnen geen rechten worden ontleend. De uitgeverij en alle betrokkenen kunnen niet aansprakelijk worden gehouden voor fouten of omissies die onbedoeld in deze scheurkalender zijn opgenomen, noch voor eventuele vervolgschade die voortkomt uit het gebruik van de kalender. De uitgeverij en de betrokkenen aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid met betrekking tot de informatie.

Hoewel voor benamingen van beroepen tegenwoordig seksneutraal de voorkeur geniet, hebben de auteurs van de scheurkalender zich hier niet overal en altijd aan gehouden. Voor alle opmerkingen of verbeteringen houden de samenstellers zich aanbevolen. Opmerkingen kunnen per mail aan de samenstellers worden gericht via info@omniboek.nl.

DONDERDAG
1 januari

Levina Teerlinc

(ca. 1510 – 23 juni 1576)

VLAAMSE MINIATURIST
AAN HET ENGELSE HOF

Levina Teerlinc werd geboren in Brugge, ergens in de jaren 1510 – wanneer precies is niet bekend. Ze was de dochter van Simon Bening, die een beroemde miniaturist was, en leerde het vak waarschijnlijk van haar vader. In 1545 trouwde ze met George Teerlinc en samen verhuisden zij naar Engeland, op uitnodiging van Hendrik VIII. Uiteindelijk werkte zij voor vele royals, onder wie Hendrik VIII, Edward VI, Maria I en Elizabeth I. Onder die laatste werd zij hofschilder met de titel 'picatrix domine regina' – meesterschilderes van de koningin. Ze kreeg een royaal salaris van £ 40 per jaar, wat meer was dan wat haar voorganger Hans Holbein de Jongere ontving. Teerlinc werd dan ook hoog gewaardeerd, als schilder maar ook als gezelschap. Er is bijvoorbeeld bekend dat zij en koningin Maria I op 1 januari, nieuwjaarsdag – zoals toen gebruikelijk onder vrienden – cadeaus met elkaar uitwisselden.

Teerlinc was vooral bekend om haar miniatuurportretten, een kunstvorm die populair was bij de adel. Weinig overblijvende werken kunnen met zekerheid aan haar worden toegeschreven – mede omdat zij ze vaak niet signeerde. Teerlinc overleed op 23 juni 1576 in Londen.

VRIJDAG
2 januari

Emma van Hawaï

(2 januari 1836 – 25 april 1885)

GELIEFDE KONINGIN VAN HAWAÏ

Emma Kalanikaumakaʻamano Kaleleonālani Naʻea Rooke werd geboren in 1836 in Honolulu. Ze was de dochter van George Naea en Fanny Kekelaokalani Young, maar werd volgens de Hawaïaanse traditie geadopteerd door haar tante Grace Kamaikui en haar man Thomas Rooke. Emma, die tweetalig opgroeide (Engels en Hawaïaans) ging naar de Chiefs' Children School, waar ze les kreeg met andere koninklijke kinderen. Het is waarschijnlijk dat ze daar haar latere echtgenoot al leerde kennen.

In 1856 trouwde Emma met koning Kamehameha IV en werd ze koningin-gemalin. Samen kregen ze een zoon, Albert, die helaas overleed voor hij vijf jaar oud kon worden. Een jaar later stierf ook haar man. Emma bleef toen niet in Hawaï maar besloot de wereld te verkennen; ze ging op reis en bezocht onder anderen koningin Victoria in het Verenigd Koninkrijk, met wie ze goed bevriend raakte, en president Johnson in de Verenigde Staten. Na haar dood in 1885 werd koningin Emma van Hawaï begraven naast haar man en zoon.

ZATERDAG EN ZONDAG
3-4 januari

Jikke Minderhout-
Gaastra

(3 januari 1888 – 6 april 1963)

EERSTE VROUW DIE DE ELFSTEDENTOCHT REED

Jitske (Jikke) Gaastra, uit Oldeboorn, Friesland, was de eerste vrouw die deelnam aan de Elfstedentocht. Samen met haar broer Jelle Gaastra nam ze deel aan de tocht van 1912 – de tweede tocht ooit gereden en niet met de beste omstandigheden: het dooide al die dag en het zou soms zelfs regenen. Jikke, haar broer en andere toertochtrijders bereikten Sneek, maar vanwege de gevaarlijke omstandigheden werd hun verteld dat ze niet meer verder mochten gaan. Toch ontvingen ze het Elfstedenkruisje, aangezien het bereiken van Sneek dat jaar gold als voltooiing van de tocht der tochten.

Vijf jaar na het rijden van de elfstedentocht trouwde Gaastra met Jakob Abraham Minderhout. Jakob was schoenmaker en Jitske werkte als dienstbode. Het paar kreeg drie kinderen. Jikke Minderhout-Gaastra overleed op 6 april 1963 in Arnhem op 75-jarige leeftijd. Haar beukenhouten schaatsen en haar Elfstedentocht-deelnamekaart zijn bewaard gebleven; die maken tegenwoordig deel uit van de collectie van het Fries Scheepvaartmuseum.

VROUWEN IN DE GESCHIEDENIS KALENDER 2026

VROUWEN IN DE GESCHIEDENIS KALENDER

20
26

Hoewel vrouwen altijd een cruciale rol gespeeld hebben in de wetenschap, politiek, kunst en geschiedenis, krijgen zij vaak niet de erkenning en waardering die ze verdienen. Het is tijd dat daar verandering in komt. Deze kalender viert de opmerkelijke bijdragen van vrouwen door de eeuwen heen en wil daarmee inspireren en verrijken. In bondige stukjes vol wetenswaardigheden komen allerlei vrouwen aan bod; van vrouwen uit de oudheid tot tijdgenoten; van wetenschappers tot vrouwen uit de entertainment-industrie; vrouwen van over heel de wereld. Elke dag geeft kennis uit het (recente) verleden en inspiratie in de vorm van een vrouwelijke pionier, politicus, ondernemer, atleet of activist. Omdat zij ertoe doen.

Uitgeverij Omniboek

ISBN 9789401920926

9 789401 920926

WWW.OMNIBOEK.NL